

Novinárske ohliadnutie

Podstatnou úlohou tlačového oddelenia aj v uplynulom období bolo včasné a objektívne informovanie médií a verejnosti o činnosti Ministerstva životného prostredia SR a jeho podriadených organizácií. Tento rok bol o to náročnejší, že sme vstúpili do obdobia začínajúcich predvolebných aktivít, pri ktorých treba rátať najmä so zvýšeným vyhľadávaním nedostatkov rezortu. Vzhľadom na komerčný charakter médií treba rátať so „senzáciami“, s cieľom zaujať čitateľa, diváka či poslucháča za každú cenu. Nejde pritom o vystihnutie podstaty problému, ani o objektívnosť podania, ale často o vyhľadávanie a „umelé vyrábanie“ konfliktných a rozporuplných situácií. Žiaľ, v súčasnosti vzhľadom na uvedenú tendenciu, nemáme dostatočne účinný právny nástroj na reguláciu vzájomne korektného vzťahu s médiami. Práve médiá sú prostriedkom vytvárajúcim pohľad verejnosti na určité problémy. Je vždy otázkou novinárskej etiky, ako ich interpretujú. Čo však môžeme urobiť v rámci ofenzívnej mediálnej politiky rezortu (a to si kládeme v spolupráci s odbornými zložkami za cieľ), je vopred vytýpať problémové témy, vypracovať informáciu objasňujúcu podstatu veci a zvoliť najvhodnejšiu formu komunikácie s novinármi tak, aby pri interpretácii verejnosti vznikol čo najmenší priestor na skresľovanie daného problému. K najoperatívnejším formám nepochybne patria pravidelné tlačové správy o aktivitách rezortu, ktoré však musia byť spracované nie „úradníckou rečou“, ale tak, aby jej porozumel bežný občan bez environmentálneho a právnického vzdelania. Správa musí obsahovať čo najzaujímavejšie a najpríťažlivejšie prvky tak, aby sa nám ju aj podarilo „umiestniť“ do médií. Základným predpokladom dosiahnutia vytýčeného cieľa je čo najužšia spolupráca s odbornými pracovníkmi, od ktorých očakávame napriek ich vyťaženosťi a nie vždy dobrým skúsenostiam s médiami, väčšiu flexibilitu a pochopenie vážnosti práce s médiami, výsledkom ktorej je vytváranie imidžu ministerstva i celého rezortu.

Spolupráca s novinármi: Aké sú naše skúsenosti?

Tlačové oddelenie pravidelne spolupracuje s novinármi zaoberajúcimi sa problematikou životného prostredia. Snaží sa o to, aby si novinári rozšírili svoje vedomosti o životnom prostredí, poskytujú im informácie o činnosti rezortu tak, aby mohli písať články so znalosťou veci. Na základe požiadania umožňuje oddelenie stretnutia novinárov s odbornými pracovníkmi rezortu. Ak sa pozrieme niekoľko rokov dozadu, možno skonštatovať, že sa nám každodennou, vytrvalou, mravenčou prácou darilo podchytiť či vzbudiť záujem žurnalistov. Vytvorila sa skupina environmentálnych novinárov tak z elektronických, ako aj z printových médií,

ktorí ešte majú záujem, a zrejme aj možnosti, venovať sa hlbšiemu štúdiu na prvý pohľad jednoduché, ale v praxi veľmi zložitej, prierezovej problematike životného prostredia. Podarilo sa nám „umiestniť“ v médiách aj také témy, ktoré prezentovali aktivity rezortu - napríklad z environmentálnej výchovy a vzdelávania a svojím zameraním prispievali k pozdvihnutiu environmentálneho vedomia, ale neboli žiadnym hitom ani senzáciou. V spolupráci s printovými redaktormi sa vyrábali prílohy k časovo aktuálnym témam - k medzinárodným dňom, k sviatkom a udalostiam týkajúcim sa ochrany životného prostredia. No a v dnešnom, takpovediac „trhovom novinovom priemysle“ sa takéto témy presadzujú len veľmi ťažko. Všeobecne možno povedať, že vzhľadom na hektiku, množstvo a rýchlosť toku informácií, ako aj na požiadavky zo strany šéfredaktorov a majiteľov médií, „výstupy“ novinárov nie sú vždy uspokojivé. I napriek nášmu úsiliu sa povrchnosti v práci redaktorov nedá vyhnúť, týka sa to najmä tzv. rýchleho denného spravodajstva v elektronických i v printových médiách. Je tiež pravdou, že v rozhlasovej či televíznej strižni sa dajú s

PhDr. Dana Gregorová

natočnými materiálmi „robiť divy“. Takých „skalných“ novinárov, ktorí sa už dlhodobo zaoberajú problematikou životného prostredia a interpretujú ju s prehľadom a znalosťou veci, je, žiaľ, len niekoľko. Väčšinou pôsobia v súčasnosti už ako dokumentaristi a publicisti. Je našim eminentným záujmom prispieť k vytvoreniu podmienok pre zachovanie, prípadne rozširovanie publicistických relácií s environmentálnym zameraním, čo je vzhľadom na komerčný charakter médií a finančné požiadavky čoraz ťažšie realizovateľné.

Niekoľko postrehov zo spolupráce s novinármi elektronických a printových médií

Hoci sa celkom na nezáujem o problematiku životného prostredia nemožno sťažovať, problém spočíva viac vo vecnom prístupe k nej. Tu vidíme jednak celkový trend žurnalistiky, ktorý sa odklína od skoro nemožného uchopenia akejkoľvek problematiky v jej súčasnej zložitosti, jednak v častom nezájme povýšiť zmysluplnú myšlienku nad účel a zlaďiť s profesionalitou vedúcou k spoločenským pozitívam žurnalistiky. Na základe tohto, neustále sa formujúca verejná mienka odráža preto viac negatívnych názorov na problémy životného prostredia. Prítom väčšina opatrení v tej

Ing. Anna Zimániová

to oblasti prináša „svoje ovocie“ až neskôr, vrátane očakávaných pozitív. Príkladom môže byť reakcia našich žurnalistov na schválenie emisných kvót Európskou komisiou, čo má dosah na celú ekonomiku, nielen u nás, ale v každej krajine. Výsledkom mnohých „novinárskeho zistení“ utvárajúcich verejnú mienku bolo, že „Ministerstvo životného prostredia SR neurobilo dosť práce a nevyvinulo dosť snahy“ (?). Takýchto jednoduchých náhľadov na problémy v oblasti životného prostredia nie je málo. Novinári mnohokrát neberú do úvahy základný zmysel existencie inštitucionalizovaných koncepcií v rezorte, zameraných na prevenciu či predchádzanie ťažko napravitelným škodám na životnom prostredí, ani na environmentálnu výchovu. Z tohto hľadiska nevieme vymenovať médiá s celoplošnou pôsobnosťou, ktoré by koncepcie prispievali k zvyšovaniu environmentálneho povedomia. Výnimku tvorí Ekologický magazín vysielaný raz mesačne na STV 2 v popoludňajšom čase približne s 3 percentnou sledovanosťou a publicistika v TA3. V zmysle v ecného prístupu treba spomenúť Rádiožurnál Slovenského rozhlasu, Popoludnie s rozhlasom, rozhlasovú reláciu Kontakty. S vecnou kritikou prichádzajú Hospodárske noviny, Trend, Pravda a v poslednom čase aj denník Sme. U ďalších médií, myslíme najmä na súkromné rádiá s menším vysielačím dosahom, zaberá životné prostredie vzhľadom na ich možnosti, oproti iným rezortom len okrajové miesto. K pravidelným, a na vyše spoľahlivým spolupracovníkom, patria tlačové agentúry SITA a TASR, TA3 a tiež SRo. Ústredné denníky, všetky televízie a rádiá patria k našim pravidelným spolupracovníkom, hoci akési gruntové pôsobenie na vedomie a environmentálne povedomie majú len odborné časopisy, a to Enviromagazín a Magazín pre 21. storočie. Toto konštatovanie, zatiaľ, dopredu neposunuli ani pravidelne organizované tlačové besedy, či aktivity širšieho charakteru akými sú festivaly, Deň Zeme, Svetový deň životného prostredia, medzinárodné dni Dunaja, ochrany ovzdušia, ozónovej vrstvy Zeme, Svetový deň v ody, Svetový meteorologický deň atď. Z tohto krátkeho bilancovania nám vychádza, že napr. pri koncipovaní tlačových besied by sme mali rozšíriť informačnú ponuku pre novinárov o základ, ktorý environmentalistiku tvorí, hoci predpokladaný záujem tam, kde nejde o aktuálnosť či možnú senzáciu, je diskutabilný. Ale uvidíme... Sústreďme sa na nové témy, pohľady a impulzy.

PhDr. Danica Filová

Tlačové oddelenie MŽP SR